

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

DAGNY

TIDNING FÖR
SVENSKA
KVINNORÖRELSEN

UTGIFVEN GENOM FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET AF FÖRENINGEN DAGNY

N:r 41.

Stockholm den 4 November 1909.

2:a årg.

Prenumerationspris: $\frac{1}{4}$ år . . kr. 4: 50 $\frac{1}{2}$ år . . kr. 2: 50 $\frac{3}{4}$ " " " 3: 50 $\frac{1}{4}$ " " " 1: 25 Lösnummer 10 öre. Prenumeration sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.	Redaktion: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Telefoner: Allm. 63 53. Riks- 122 85. Utgifningstid hvarje torsdag.	Redaktör o. ansvarig utgivare: ELLEN KLEMAN. Mottagningstid: Kl. 11—12. Sthlm 1909, F. Englund's Boktr.	Expedition och Annonsskontor: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Post- och telegrafadress: DAGNY, Stockholm.	Annonnspris: 15 öre per mm. Enkel spaltbredd 50 mm. Marginalannons under texten 15 mm:s höjd per gång 10: — Rabatt: 5 ggr 5 %, 10 ggr 10 % 20 ggr 20 %, 50 ggr 25 % Annonns bör vara inlämnad senast måndag f. m.

Jane Gernandt-Claine.

„Skulle du gåfvan förstått,
Om alla ungdomens håfvor
För dig jag offra fått?“

Ja, hvem vet? Kanske ej, ty först nu har Jane Gernandt-Claine nått sin fulla mognad. — Jag blickar in i de alltför själfulla ögonen och tänker på hur jag minns henne från vårt första sammanträffande. Helst ser jag henne då för mig iklädd en eldröd klänning och en stor svart hatt, täckt med tunga, röda rosor, stående barfota ute i vattenbrynet — en förtrollande vattennymf, hvars strålhvita tänder och blanka grågröna ögon glittrade i kapp med de korta små solbelysta vågorna. Det var i Varberg en sommar för tusen år sedan, och vi bodde bägge uppe i den gamla fästningen, där vågornas sång alltid tonade och trädgårdens vildvinomslingrade murar och saftiga grönska kommo en, att

liga berättartalang och fina kvinnlighet kommo genast till sin rätt. Hvem glömmar den så vackert tecknade unga ryskan i Fata Morgana, som rent och

drömma om södern, om tropikerna . . .

Sedan dess har hon beskådat alla de land och tjusats af alla de blommor, hvilkas främmande namn klingade i våra öron som en underbar musik. Redan då hade hon debuterat i litteraturen, skrivit några talangfulla noveller, lätt påverkade af åttio-talets mest älskade författare J. P. Jacobsen och med en underström af erotik, som kom henne att möta det goda folkets ogillande blickar med ett muntert trots, en betagande lifslust. Och nu kom den ena boken efter den andra. Novellsamlingen »Fata Morgana» samt den lilla romanen »Hella». Hennes ovan-

Promenaddräkter och Kappor

Vår stora mellangre rekommenderas.

Elegant smak! Solidt arbete! Förmånliga priser!

GUSTAF HOLMBLOMS KAPPAFFÄR, NORRMALMSTORG

Dr. G. M. M. M. M.

utan omsvep yppar sina känslor för den man hon älskar och som han försmår, egentligen bara därför att hans manliga natur instinktmässigt känner sig kränkt af att hon tagit första steget? Eller våren, som i Hellas gestalt möter författaren och drömmaren Erik Skytte, bunden i ett förhållande till en äldre kvinna, hösten nära, där kärlek öfvergått till resignation, men där den gemensamma ömheten för hennes unge son, som i sitt fasta grepp af hårda små pojkingrar sluter om deras hjärtan, gör det omöjligt för dem att någonsin skiljas — trots allt.

»Hella har aldrig rest?» frågar Erik Skytte och får till svar: »Nej, bara till Stockholm».

Lyckliga Hella! är jag nära att utbrista, när jag tänker på de oerhörda afstånd, som fru Claine har genomfarit, och alla de länder och vatten hon öfver korsat, ty hvilken kroppens och sinnets spänstighet fordras ej för att tillägna sig en annan nations språk, tänkesätt och vanor, så mycket mera dessa lands på andra sidan jordklotet, så främmande för oss och allt som är vårt. Dock, hur långt vi resa, vårt jag följer oss, växer ofta starkare i sin egen art genom motsättningarna, om detta jag har ett eget lif, och Jane Gernandt-Claine blir mera svensk efter hvarje ny långresa och med hvarje ny bok hon skänkt oss.

I »Det främmande landet» fara vi med henne till St Mauritius, Kaplandet och ön Bourbon och i en berättelse som »Reine», den af spetälskan märkta unga kvinnan, vaggad till ro af negressens mjuka barnamål, få vi insupa hela söderns solmättade och af blomdoft öfverrika atmosfär samt i de fint humoristiska små historierna »Ett Frieri» och »Han är svart» lära oss riktigt förstå hvad det vill säga därnere om hudfärgen changerar aldrig så litet. En skuggning på fingrarnas innersida, en aning till krusning i cheveluren förmå ingen skönhet och inga pengar att täcka.

I »Pagodernas land» förflyttas vi till Birma, där om man får tro vår sagesman, det lefver och andas den lyckligaste kvinnliga varelse som vandrar i ett par små skära sidenskor, ett på en gång ljuft, praktiskt och af Buddhas oändlighetsfilosofi genomsyradt litet väsen, helt olika sina västerländska systrars nyktra och af egoistiska intigheter fyllda sinnen.

I böckerna från Argentina, »En Hemlös» och »Pampan», få vi lära oss hvad hemlängtan är och äro nära att förtorka, äfven vi, af en sol som sveder och förbränner allt, gräs, blommor och människosjälur. Vår enda tröst blir här den nordiska unga kvinnan, sval och frisk som en morgongryning, som vi då och då skymtat i författarinns böcker. Af det varliga, ömma sätt, på hvilket hon tecknar henne, anar man att hon står hennes hjärta nära, är ett barn af hennes anda, svärmisk, drömmande och renhjärtad. I det stora hela har fru Claine — ovanligt nog — verklig beundran

för sitt eget kön, och hennes kvinnotyper äro rent af förtjusande (ack, om man träffade dem litet oftare i verkligheten, dessa damer).

»Sjön går hög» skildrar fasorna i Baku. Författarinnan stannade trofast vid sin mans sida under de ohyggliga skräckdagarna — hennes böcker fingo tjäna till att barrikadera fönstren mot kulorna, och bröd och champagne var allt i lifsmedel som kunde uppdrivas — och lämnade med fara för eget lif skydd åt flyende armenier och deras gods, hvarför hennes bröst prydes med den röd- och hvitrandiga rosetten, Frankrikes tack till sin konsuls modiga hustru. Sådana dagar öfverlevas väl, liksom allt annat, men man är icke mer samma människa, de hemska syner, som ögonen skådat, de stå inbrända för lifvet.

Med hennes längtan som förridare leder lyckligtvis den ring som författarinnan slagit kring jorden henne sakta och varligt tillbaka mot utgångspunkten, hemmet, Sverige. De i julas mycket uppmärksammade böckerna »Syner i natten» och »Dikter» skrefvos på Korfu, denna sedan gammalt så lofsjungna plats, där sagans skepp med röda silkessegel glida sakta förbi på det blåaste af haf. Framför Achilleion, den mördade kejsarinnan Elisabets Tusculum, har Heinestatyn haft en från stormar skyddad tillflykt, tills kejsar Wilhelm köpte slottet och Heine — stackare — måste flytta tillbaka till Hamburg, hvarifrån han var så godt som utdrifven i lifstiden. Och medtagande sina skönhetsintryck från den klassiska marken, omsatta i nya dikter, styr vår landsmaninna utan saknad kosan till Helsingfors' karga natur men andligt rika jordmån.

Mycket beundrar jag Jane Gernandt-Claines lifliga och själfulla prosastil, men i det lilla dikthäftet är hon mig kanske kärast, ty där möter hennes allra innersta väsen, detta som är sång, dröm och känsla.

»Hvad var det väl jag anade
då mitt öga spanade
mot morgondagens kust,
dit alla drömmar ila
att i en fjärran hvila
finna den fullkomning, som bräddar hjärtats lust?»

Behöfs det mer i världen
än att ej slut på färden
mot målet än man såg,
eller att minuten
i nuets pärla sluten
kunde slösa glans öfver förväntningarnas tåg?»

A. L.—n.

Våra ärade läsare

uppmånas värdsamt att ifrigt verka för
DAGNYS spridning genom värfvande af
nya prenumeranter.

Ja eller nej.

För eller mot rusdrycksförbudet.

Under den strid mellan kapital och arbete, som för några veckor sedan utkämpats i vårt land, har nykterhetsfrågan kommit att föras fram i förgrunden. Spritförbudet, hvars fördelar när det gällt begränsningen till den enskilde individen förut aldrig förnekats, har nu faktiskt erkänts vara till nytta och anses numera praktiskt genomförbart äfven beträffande samhället i sin helhet.

De organiserade nykterhetsvännerna, som under de senare årtiondena brutit väg bland Sveriges folk med den särskilda uppgiften att sprida upplysning i alkoholfrågan och ställa den under debatt, anser nu rätta ögonblicket vara inne för en undersökning angående uppfattningen i denna stora sociala fråga. För att utröna folkmeningen ämnar man, om möjligt, vid den omröstning som börjar den 8 november och fortsätter till årets slut, tillfråga hvarje person som fyllt 18 år, hvilken ställning han eller hon intager till rusdrycksförbudet. För att åstadkomma detta stora arbete kräfvades en väl och i detalj genomförd organisation samt mycket pengar.

Sveriges Nykterhetsfolks Representantförsamling, en sammanslutning af alla de större nykterhetsorganisationerna och tillsammans en kår om cirka $\frac{1}{2}$ million medlemmar, bestämde vid årsmötet i september, att en förbudsomröstning skulle företagas i höst och anslog för det ändamålet 15,000 kr. Vid samma tillfälle drogs upp konturerna för arbetets bedrivande samt antogs själfva deklARATIONEN.

I hvarje kommun i hela riket skall en styrelse tillsättas, som är ansvarig för omröstningsarbetet inom socknen. Så snart denna styrelse är tillsatt, sändes uppgift därom till hufvudexpeditionen, Tunnelg. 19, Stockholm, där en tjänsteman sköter all expediering af listor och öfvervakar arbetet öfver hela landet.

I Stockholm, den svåraste platsen för detta arbete, har man valt en styrelse för hvarje rote, således 29 rotestyrelser, och under dem kommittéer för de olika kvarteren och sedan tusentals husbesökare, som skola tillfråga medborgarna om deras ståndpunkt till förbudsfrågan.

Skulle svenska folket nu uttala sig för förbud, är ju vägen öppen och klar, och hrr lagstiftare böra därefter ej stå tveksamma inför de kraf, som framställas af nykterhetsfolkets representanter. Huru än omröstningen utfaller, komma många år att förflyta, innan ett förbud blir genomförbart. Det är ej meningen att omedelbart efter omröstningen söka få till stånd ett rusdrycksförbud, utan så småningom afveckla hela den invecklade handteringen. —

Hvar är kvinnans plats i detta befrielsekrig?

Jo, i nykterhetsvännernas led. Till skydd för barn, hem och fosterland.

EMELIE RATHOU.

Den hvita slafhandelns bekämpande.

Den 5—8 oktober hölls i Wien en internationell konferens för bekämpande af den hvita slafhandeln, hvilken var besökt af inemot 200 personer, däribland ett stort antal främmande delegerade. Regeringarna från 10 länder, Sverige, Danmark, Norge, Österrike, Ungern, Italien, Frankrike, Tyskland, Grekland och Holland hade sändt ombud, och 12 nationalkommittéer för bekämpande af den hvita slafhandeln voro representerade. Den svenska regeringens ombud var den svenske envoyén i Wien, greve Hans Joachim Beck-Friis, och den svenska nationalkommittén representerades af Föreningen Vaksamhets sekreterare, fröken Clara Wahlström. Bland öfriga närvarande märktes mr Goote, sekr. för den internationella byrån i London, och senator Bérenger från Paris. Konferensen var afsedd att utgöra en förberedelse till nästa internationella kongress, och öfverläggningarna rörde sig nästan uteslutande kring de frågor, som vid nämnda kongress skola förekomma och som af konferensen fastställdes. En del af dessa frågor beröra legislativa, en del åter administrativa åtgärder för bekämpande af den hvita slafhandeln. Därjämte bestämde af konferensen, att den fjärde internationella konferensen för bekämpande af den hvita slafhandeln skall hållas i Madrid den första veckan i maj 1910.

Kvinnornas arbete på sommarens utställning.

I ett föregående nummer af Dagny hade vi nöjet införa ett uttalande af en ungersk journalist, däri han framhöll den stora uppmärksamhet, som de kvinnliga utställarna tillvunnit sig vid sommarens konstindustriutställning i Stockholm af en af Ungerns framstående konstkritici hr Carl Lyka samt det berömmande omnämnande, som kommit dem till del i den ungerska tidskriften *Uj Idök*. Ännu ett prof på att man i utlandet erkänner och högt uppskattar den stora insats, som de svenska kvinnorna gjort på textilkonstens område och till hemslöjdens utveckling, ger den stora ungerska tidskriften *Magyar Iparmüvészeti*, som i ett nummer, helt ägnadt utställningen i Stockholm, öfvervägande selsätter sig med de kvinnliga utställarna. I talrika helsidesillustrationer återgifves ett flertal af de vackra saker vi själfva varit i tillfälle att beundra på utställningen, kuddar, gobelänger, bonader, hemslöjdsarbeten och väfnader, spetsar m. m., och i de beledsagande artiklarna framhålls, att det icke blott är ett efterföljansvärdt exempel på flit och förelagsamhet, som de svenska kvinnorna här gifvit, utan att de stå högt som utöfvande konstnärinnor och som skickliga organisatörer för utvecklingen af hela landets kvinnliga konstindustri och hemslöjd.

”Med uppriktig beundran och — äfven afund — betraktade jag”, skrives i en artikel, ”Liciums, Handarbets Vänners, Hemslöjdföreningens, Nordiska Kompaniets och andra kvinnliga utställares alster. I synnerhet beundrade jag den högt utvecklade, säkra stilkänsla, som kom konstnären, (i de flesta fall kvinnliga sådana), att vid kompositionens utförande alltid finna den rätta vägen. Och

äfvén färgernas sammanställning och prakt ge de svenska väfnaderna och broderierna ett egenartadt behag."

Fröken Olga Lanner nämnes särskildt för sina smidesarbeten och flera af hennes vackra utställningsföremål återgifvas i reproduktion. Bland illustrationerna återfinnas fröken Ingeborg Weltergrens underbart vackra sömmade bonad i helsidesplansch, saker af Agnes Branting, Sofia Gisberg, Anna Murray, Eivor Hedvall, Astrid Wesslau-Hjort, Hilda Starck, Maria Adelborg, Maria Sjöström, Carin Wästberg, samt reproduktioner af Gagnefs-, Delsbo-, Mockfjärds-, Rättviks- och Vadstenaspetsar.

Sommarens konstindustriutställning har varit en lysande uppvisning af hvad svenska kvinnor utträttat på textilkonstens område och till hemslöjdens utveckling och uppsving, och erkännandet därpå kommer, som vi se, äfvén långt bort från andra länder. Det är med stolthet och glädje vi kunna peka på detta förhållande.

När en F. K. P. R. bildas.

Det är klart, att ju mer rösträttsrörelsen växer och ju mer pressen har att förtälja om den, desto ifrigare måste dess motståndare försöka komma den till lifs. Denna ifver har ju i högerpressen på sista tiden manifesterat sig på ett sätt som visar, att man för att nå detta mål anser hvilka medel som helst tillåtna och tror sina läsare om att smälta hvilka historier som helst.

Ett annat sätt att komma rösträtten till lifs är — efter hvad som kommit till min kännedom — att försöka rifva upp nybildade föreningar genom att skrämna kvinnorna, så att de icke våga åtaga sig några funktioner i styrelsen, ja helst så, att de gå ut ur föreningen. Ett par argument, som lära ha förbryllat en och annan kvinna, är att det är humbug att bilda små föreningar, att det är dumt att bilda föreningar på platser, där motstånd kan befarsas, och att det är lönlöst att söka intressera landsbygden, »där ingen människa begriper politik eller intresserar sig en smul för dylikt».

Hvad nu först den saken beträffar, att en förening är humbug, därför att den är liten, så kan det vara nyttigt att jämföra en nyfödd F. K. P. R. med något annat nyfödt, t. ex. ett litet människobarn.

Är barnet en humbug, därför att det kommit till världen som en svag liten stackare, som hvarken kan sitta som ordförande i stadsfullmäktige eller drätselkammaren, icke kan interpellera i Andra kammaren, icke kan fästa en Vasatrissa på sitt bröst? Skulle icke slakten kunna hoppas på att det en gång skall varda något af detta barnet, att liten en gång skall bli stor och göra en hedrande insats i sin bygds, sitt lands, ja kanske i mänsklighetens utveckling? Skulle alla förhoppningar vara löjligen, därför att han icke kom till världen tre alnar lång och med hufvudet fullstoppadt af allt det vetande han behöfver använda i sin mannaålder?

Det är naturens ordning, att allt organiskt skall begynna i ringhet, men visa sitt värde genom sin

inneboende energi till växande. Först när det kan konstateras, att denna energi till utveckling fullständigt fattas, är det tid att kalla barnet en humbug och håna dess släktingar för den lilla skapelsen.

Låt oss också jämföra den nyfödde F. K. P. R. med en annan nyskapelse, t. ex. en annan förening för något ideellt ändamål. Hur mången nykterhetsförening kan ej skåda tillbaka på en födelse i de enklaste och vanskligaste förhållanden under hot och hån, hädelse och smädelse både från dem som makten och mammon hafva och från dem som genom nykterhetens välsignelser blifva lyftade upp ur förnedring och elände? Hur mången Röda-korsförening har icke i början utgjorts af bara en tre, fyra varmhjärtade kvinnor? Hur ofta värmdes ej Ansgars hjärta af att höra talas om att i någon by några män och kvinnor samlades i en hydda, i en vrå bland klipporna eller i skogen för att styrka hvarandra med Hvite Kristns ord? Aldrig skulle det fallit honom in att håna den lilla församlingen, där den i all ringhet och svaghet ville ta upp striden mot vikingatidens förnedrande seder och outvecklade rättsbegrepp.

Den mission en F. K. P. R. har att utföra i sin kommun, är också en mission af hög ideell rang, och däri ligger dess växtenergi. En af våra främsta förkämpar sade en gång: »Bara det finns en enda människa i en kommun, så går det att bilda en förening».

Min erfarenhet är alldeles densamma. Finns bara en enda lefvande själ, så kommer den att bära upp och själf bäras upp af kvinnokulturens stora sak, och dess lif kommer att tända lif i sin omgivning, antingen nu denna är en andligt död massa eller blott slumrande själar.

Hvad det beträffar, att F. K. P. R. ej skulle bildas på platser, där starkt motstånd finnes, så faller det på sin egen orimlighet. Hvar och en som har ett uns af moraliskt mod kämpar väl med glädje för sin goda sak, men hvad aktning skulle man få för t. ex. den fanbärare, som tordes bära fanan i paraden hemma bland vännerna men stoppade den i fickan, så snart han mötte en fiende? Hvad sägs om den general, som opererar bara på platser, där intet motstånd göres, men anser det löjligt att gå mot en plats, där han misstänker, att det finns fiender?

Om någon kvinna låter en imponerande herre öfvertyga sig om att det *icke* är motståndare, som skola öfvervinnas, så kan hon vara viss om att han och hans vänner skratta icke åt dem, som verka för sin goda sak, utan åt dem, som icke fatta dess innebörd.

För öfrigt har rösträttsarbetet samlat erfarenheter. Många små F. K. P. R.-stadsbarn voro som nyfödda mycket svagare och mera hotade än de nya landsbygdsföreningarna i våra dagar. Det är samma skillnad som det är mellan det barn, som födes af

ensamma och okända föräldrar, och det, som födes in i en stor och ansedd släkt.

Så komma vi till den invändningen, att det skulle vara lönlöst att försöka nå landsbygden.

Rösträttsrörelsen har med logisk nödvändighet gått ut på landsbygden. Alla större städer ha F. K. P. R., och att de äro i full fart, kan hvarje föreläsare i F. K. P. R. intyga. Men politik är icke bara ett städernas intresse utan i lika grad landsbygdens. Därtill kommer, att den 1 januari 1910 öppnas för de svenska kvinnorna en ny pliktsfär i och med detsamma kvinnan blir aktiv, ansvarig och myndig medlem af kommunen. Det är ej svenska kvinnors vana att förakta, negligera eller vanvärda sina plikter, och därför är det helt naturligt, att landsbygdens kvinnor vilja göra sig hemmastadda med sina kommunala skyldigheter. Äfven om en kvinna icke blir kallad till någon förtroendepost i sin kommun, så hvilat alltid på henne en del af ansvaret för att dess angelägenheter anförtros åt dess bästa män, ty röstplikt har hon under alla förhållanden, så snart hon uppfyller kvalifikationerna därför. Helt naturligt är då, att landsbygdens kvinnor söka sig in till F. K. P. R. för att få del af den socialpolitiska upplysningsverksamhet, som med så stor framgång bedrifves. Å andra sidan sträfvar själfklart F. K. P. R. att i största möjliga grad utvidga denna upplysningsverksamhet.

Min afsikt med dessa rader är helt enkelt att i största korthet ge några argument till tjänst åt de kvinnor, som vilja använda dem.

JENNY VELÄNDER.

Utlandet.

De danska kvinnornas rösträttsfråga.

Lösningen af de danska kvinnornas rösträttsfråga tycks rycka närmare. Den nya ministären har den i samband med valkretsreformen på sitt program, och nu har det radikala vänsterpartiet i sitt den 5 oktober framlagda förslag till grundlagsändring infört följande punkter, hvars antagande komma att gifva kvinnorna politiska rättigheter: "Valrätt till Folketinget har hvarje välfrejdad man eller kvinna, som är dansk medborgare och har uppnått myndig ålder", samt vidare: "Hvar och en som har valrätt till Folketinget är äfven valbar".

Går detta förslag igenom i riksdagen, stå således de danska kvinnorna vid målet för sina rösträttssträfvanden. Det är då endast ett af Nordens länder, vårt eget, där kvinnorna ännu anses ovärdiga att arbeta vid mannens sida i de offentliga angelägenheternas tjänst.

Notiser.

Svenska Kvinnors Nationalförbund har från lady Aberdeen, ordförande i International Council of Women, mottagit en skrifvelse, däri hon bl. a. ägnar en eloge åt de svenska delegerade vid den bekanta Torontokongressen. Deras närvaro bidrog i hög grad, yttrade lady A., till kongressens framgång. Vidare påpekar hon dels huru mycket man saknar den numera från vice-ordförandeskapet afgångna fru Hierta-Retzius och dels förhoppningarna att fortfarande tid efter annan få se henne vid centralstyrelsens sammanträden och att få anlita henne för erhållande af goda råd.

D:r Skoglund och d:r Inez Laurell omnämnas i berömmande ordalag, och slutligen säger sig lady A. med stor glädje motse det förberedande mötet i Stockholm 1911, vid hvilket hon ändtligen får tillfälle att besöka Sverige.

Fredrika-Bremer-Förbundet anordnar under innevarande läsår vid Maria Folkskola i Stockholm en serie föreläsningar i praktiska ämnen. Föredragen beröra sådana frågor som valet af lefnadsbana, sjukvård i hemmet, hemmets ekonomi och äro afsedda hufvudsakligen för mödrarna till folkskolans ungdom.

Den första föreläsningen i serien ägde rum torsdagen den 28 okt., då fröken K. Hesselgren inför en talrik och intresserad publik meddelade råd och rön angående hygienisk skötsel af bostaden. Före och efter föredraget utfördes musiknummer af Maria Folkskolas gossorkester.

Reglementeringskommittén. Enligt hvad direktör Westerberg, medlem af reglementeringskommittén, meddelat en tidningsman, är man numera inom kommittén enig om att reglementeringen bör upphävas. Emellertid torde det dock dröja någon tid ännu innan kommittéförslaget kommer att aflämnas, emedan ännu en hel del viktiga frågor ligga olösta.

Wallinska flickskolans dimissionrätt. K. m:t har medgifvit öfverflyttning af den för Wallinska flickskolan i Stockholm meddelade dimissionrätt från rektorn vid h. allm. läroverket i Vänersborg G. Mellén till adjunkten vid h. latinläroverket å Norrmalm i Stockholm G. Göransson.

Kvinnligt Yrkesregister utsänder inom närmaste tiden sin sjätte årgång. För sin hufvuduppgift — att förbinda efterfrågan på kvinnlig arbetskraft med tillgången på sådan — har publikationen under årens lopp lyckats att mer och mer intressera såväl allmänheten som de kvinnliga yrkesutöfvarna. Allt färre bli också de svenska hem som icke begagna sig af tillfället att till det billiga priset af 1 kr. förskaffa sig den mängd adresser på kvinnliga yrkesutöfvarne hvarpå registret bjuder. Dessutom innehåller det upplysningar om inträdesfordringar, utbildning och eventuellt inkomstmöjligheter för olika yrken, populärt skrifna uppsatser om kvinnans rättsliga ställning, hälsovård i hemmet m. m.

Ett "profval" af kvinnlig stadsfullmäktig har i Borås anordnats af Borås Dagblad. "Valet" utföll så att fru Leonore Odencrantz blef "Borås första kvinnliga stadsfullmäktig" med 47 röster. De som kommo närmast i röstetal erhöllo resp. 18 och 4 röster.

Karlskoga praktiska skola för kvinnor har denna höst afslutat sin 17-åriga lärokurs, hvilken följts af 115 elever från skilda delar af landet. Praktiska skolan har hittills varit besökt af 1,542 kvinnor och 2,750 män.

Sprid Dagny!

Arne Garborgs "Heimkomin Son".

Ehuru det religiösa varit ett af grunddragen i Arne Garborgs diktning, ligger det mellan ungdomsboken "Trætte Mænd" och hans senaste bok "Heimkomin Son" en hel andlig metamorfos.

"Trætte Mænd" är en bok om andlig dekadans; där har lifvet blifvit för inveckladt och människorna för hopplösa att reda ut det. I "Heimkomin Son" har det åter blifvit så enkelt; där ser han på det med barnets och den vises ögon. Där tror han på människornas utveckling till lycka och uppsätter i hufvudsak härför tre villkor: ett återvändande till Gud, till jorden och till tjänandet af hvarandra i inbördes kärlek.

Arne Garborg var i "Trætte Mænd" en modern diktare, men nu har han kommit förbi både lifsledans, jäsningens och upprosandans tider och intar väl en särställning i den norska litteraturen.

Nu vill han ej längre, som han själf säger, "snu verdi", sno om världen, utan han vill lära människorna att bruka det goda i världen, tro på Gud och söka sig hem från det ro- och rotlösa.

Bonden och läraren ha tagit öfverhand hos honom och kanske blifvit större än diktaren.

Men tyckes han ensidig och det lif han i sina sista böcker predikar trångt, hvilat det öfver hans förkunnelse en djupögd och ödmjuk vördnad inför lifsviljan, livsväxten, som vidgar framtiden och lyfter öfver den en rymd af stora drömmar.

Hvad författaren vill säga genom "Heimkomin Son", lägger han hufvudsakligen i den norske bonden och evangelieförkunnaren Paul Høves mun. Denne Paul Høve är son till Enok Høve, den olycklige hjälten i den stora folklifsromanen "Fred".

"Fred" är i motsats till hvad man kunde vänta af namnet den tragiska berättelsen om en själ, som kämpar förgäfvets och går under.

Handlingen är förlagd till diktarens egen hembygd ute på Jederen i sydvästra Norge. Här brusar hafvet mot en sju mil lång sandstrand utan skär, och mot öster stänges synranden af en lång, låg fjällrygg. Mellan haf och fjäll sträcker sig den ljungbruna heden med sina bleka myrar, sina små blånande tjärnar och stora stilla vatten.

Och här på heden, där vinden susar dag och natt, där hafsbraket, som bådar oväder, hörs mil inåt land och himlen spanar hög och vid öfver det hela som "det enda ljusa öfver tillvaron", skymtar det här och hvar gröna fläck af åker och äng som öar i ljungvidden. Och mellan dem ligga de låga husen, hemmen, insvepta som i en dröm af torfrök och hafsdimma.

I de hemmen bor det folk, ett tungt, starkt folk.

Här bor Enok Høve på sin fädernegård, och han sträfvar med jorden, granskar skriften och rådes för döden och domen. Han kämpar för att bli ett Guds barn och vinna fred, och för att uppfylla skriftens bud om barmhärtighet mot nästan tar han huset fullt af tattare och löst

folk, medan hans hustru släpar ut sig och hans egna barn förvildas.

Så går hans tunga kamp genom åren, medan gårdens välstånd alltjämt minskas och den inre friden trots allt hans arbete uteblir.

Slutligen bereder honom hans äldste son, som han hållit så strängt för att ej göra honom till sin afgud, en stor sorg, och då brister det för Enok Høve. Det själiskt sjuka bryter ut hos honom, och boken slutar med hans själfmord.

I "Heimkomin Son" har Enok Høves yngste son Paul efter tunga tider vunnit den fred, som fadern aldrig kom till. Ehuru ogillad af prästerna är han en slags evangelieförkunnare för trakten. Dogmatiskt renlärig är han icke, men han önskar ingen strid, och hufvudsumman af hans förkunnelse är, att människan skall trygga sig till skaparen som fadern och följa mästaren efter i att göra godt och älska nästan.

Om söndagarna talar han i sin stuga öfver bibeltexter för hvem som vill höra på, om hvardagarna tar han sina texter ur arbetet och lifvet.

"Lyckliga är vi jordarbetare", säger han en vacker vårmorgon.

"Du är med i det vaknande all-lifvet som fågel och blom.

Och Gud Herren själf går skapande genom åkern din; då vet du, att du är hemma, då känner du, att du är son; det är glädje och gästabud, hvart du kommer, i träd och luft spelar och sjunger det, och som en dans går arbetet, hur tungt det är.

Bonden sliter. Men jorden, hans mor, gifver honom alltid ny kraft, och skaparglad lever han i sitt arbete, som det alltid grov efter".

En annan gång talar han om den gamla paradistanken tillämpad på människornas lif.

Den lyckliga barndomen förflyter i Eden. Men så kommer ormen och lockar, och ungdomen faller.

"Men ormen är ingen djäfvul. Det är ungdomsdrömmen, som lockar och drar, han säger: du skall blifva som Gud och lära dig känna godt och ondt. Och han har rätt: ungdomen skall lära att känna godt och ondt, och den skall vinna världen. Så att den sedan kan öfvervinna världen.

Ut måste då Adam och Eva ur Eden, ut i den hårda lifskampen, som genom många nederlag skall föra dem fram till ett nytt paradys. Lycklig den, som finner vägen".

Boken slutar med beskrifningen på ett hemkomstöl i den gamla gården Høve. Paul Høve, som också haft sin lifsstrid, har sett gården gå till främmande. Nu är han redan gammal, han lever ensam och sitter på en liten utbruten del af hemmet för att med råd och dåd bistå systersonen Einar, när denne och hans unga hustru som husbondefolk draga in där.

Enok Høves dotterson är nu åter hemma, och i god sänja och godt hembrygdt öl dricka grannarna välkomstskålen för de unga och önska dem lycka. Och de unga stå redo att börja med mod och tro, arbetsglädje och en ärlig vilja.

Så skiljas grannarna åt, och den gamla gården ligger där och drömmer tyst och stilla i månskenet. Också för den är den hemlösa tiden förbi.

Genom denna skildring liksom genom hela boken går det som en röd tråd, att allt är till, icke för sig själf, utan för att tjäna det större.

— "Att lefva rätt", säger Paul Høve, "det är att vara en god och trogen tjänare".

Jorden skall tjäna människan. — Guds hjärtelag är i henne, hon vill gifva af sin rikedom.

Man och kvinna skola tjäna hvarandra och släktet.

— Den högsta på jorden är "ho mor"; "han far" har fullgod mening i sitt lif, när han tjänar henne; men lifvet för denna högsta på jorden är att tjäna de minsta barnen.

GUSTAVA SVANSTRÖM.

Vid Sankta Marie kloster.

Det var i juli månad. Högsommarens blå himmel hvälfde sig öfver vår fagra nord, och rosor, röda, gula och hvita, rosor i alla färger och med olika doft

bredde sin prakt i trädgårdarna och klängde i pittoreska festoner uppför väggarna på gamla underliga hus utmed danska kusten.

Dagen började svalkas, då vi stego af tåget i Helsingör. Vi kommo söder ifrån med kustbanan, närmast från det lifliga, bullrande Köpenhamn, och ville nu öfvernatta i den lugna, gammalmodiga lilla staden.

Så liten är dock Helsingör icke numera. För närvarande

är den Nordsjällands största stad med omkring 14,000 invånare. Gammal är den emellertid, mycket gammal, ehuru den med historisk säkerhet kan påvisas först i 13:de århundradet. Då konungarna Fredrik II och Christian IV hade sitt residens på det ståtliga slottet Kronoborg, hvars gröna tak vi se glimma så vackert i aftonsolen, hade Helsingör sina glansdagar. Öresundstullen var ju ock för staden en källa till stort välstånd, men då den år 1857 upphäfdes, sjönk Helsingör hastigt i betydighet för att på senare tid uppblomma på nytt.

I kiosken vid järnvägsstationen hade vi försett oss med en orienterande beskrifning öfver Helsingör. Denna studerade vi ock med det resultatet, att vi beslöto oss för ett besök vid Svartbrödraklostret Sankta Marie, hvilket skulle ligga ganska nära där vi tagit våra rum för natten.

Inom få minuter stå vi utanför klostrets portar.

„Stiftadt år 1242 under Erik Plogpenning's tid. Den bäst bevarade klosterbyggnad i Danmark. Fri entré." Så säger oss helt kategoriskt vår vägledande bok.

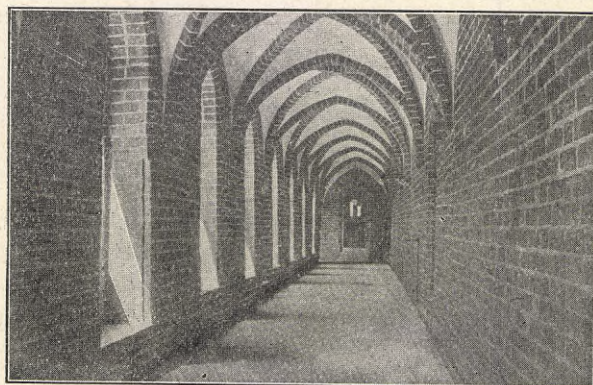
En underlig stämning får makt med oss redan då vi stå därute på gatan med handen på det massiva låset. Och ännu mer då vi öppnat porten och befinna oss stående under de höga spetsbågshvalfen i de långa gångar eller loggior, som löpa längs och rundt hela byggnaden. Vi se ut öfver den inbyggda klostergården, där vinrankor smyga uppför väggarna och där de halfmogna drufvorna förföriskt lockande inbjuda fåglarna till gästabud. Genom fönsteröppningarna silar det dämpade dagsljuset, och en mystisk, andaktsfull tystnad råder.

Icke en människa är synlig. Vi bli med ens försatta några århundraden tillbaka i tiden. Hvarje ögonblick vänta vi, att processionen af munkarna — de svarta bröderna — skall närma sig. Vi tycka oss redan på afstånd höra deras entoniga latinska hymner stiga mot hvalfven, vi se det fladdrande skenet af vaxljusen, som bröderna bära med sig in i den närliggande skumma kyrkan, där aftonmässan skall hållas. — — —

Från drömmarnas värld återföras vi till verklighetens genom skramlet af nycklar. En dörr öppnas till den med klostret sammanbyggda kyrkan, och ut komma en del besökande, turister liksom vi, åtföljda af kyrkovaktmästaren. Vi slinka kvickt in genom den ännu öppna dörren — äfven vi vilja se Sankta Marie kyrka. Den är härlig, befriande hög som alla spetsbågskyrkor och nu pietetsfullt

SANKTA MARIE KLOSTER PÅ 1500-TALET.
Teckning af V. Jastrau.

HVALFGÅNG I SANKTA MARIE KLOSTER.

restaureerad och återställd i gammalt skick med framknackade medeltidsmålningar och mera sådant.

Finns det kyrka, så måste det finnas präst, och vi begära nu att bli visade till prästgården. Där få vi emellertid det beskedet, att prästen är på konvent och icke råkas i dag, men vi hänvisas för att se "Stiftelsen" till dess föreståndare, f. kaptanen i danska armén L. Brock.

Stiftelsen? Vi bli otåliga af nyfikenhet. Snart vandra vi emellertid omkring med den förbindlige kaptanen som ciceron och få spörsmålen besvarade och gåtorna lösta.

— Ja, mina damer, jag vill först framhålla, att hvad vi här i landet veta om de allra äldsta förhållandena vid Sankta Marie kloster är tämligen obetydligt och dunkelt. Byggnaderna lära emellertid ursprungligen varit uppförda af korsvirke på 1200-talet. Sedan en eldsvåda ödelagt dessa första byggnader, uppfördes andra under Erik af Pommerns regering, då kyrkan blef färdig 1450 och klostret 1500.

— Efter reformationens införande skänktes Sankta Marie kloster till staden Helsingör till en stiftelse för omkring ett hundra medellösa män och kvinnor af borgarståndet och handtverksklassen från hela landet.

— Och underhållet af alla dessa skyddslingar och af dessa många byggningar vi se?

— Jo, enligt kungliga gåfvobref skulle kronotonde af åtskilliga socknar och gårdar tillfalla stiftelsen jämte inkomsten från 105 socknar i Skåne. Då Skåne tillföll Sverige, uppbar Stiftelsen i stället en viss del af kollekten ur de flesta kyrkor i Danmark och Norge. Först år 1904 utbyttes kollekten mot ett fast tillskott ur statskassan. Dessutom äger Stiftelsen en betydlig kontant förmögenhet.

— Men säg oss nu, herr kaptan, hur kommer det sig, att alla dessa byggnader synas stå i så godt stånd. Är här nyligen restaurerad?

— Ja, restaureringen är knappast afslutad än. Kyrkan är färdig, men i gamla klosterbyggnaden återstår en del att göra. År 1901 beviljade danska staten en half million i och för byggnadernas återställande i deras ursprungliga skick. Professor Storck i Köpenhamn har särdeles lyckligt utfört sin uppgift, men den har sannerligen icke varit lätt. Först efter trägna forskningar, studier och resor i främmande länder har det lyckats honom lösa företagens vanskligheter. Men nu är också Sankta Marie kloster en af Danmarks intressantaste byggnader. Damerna vilja naturligtvis besöka de gamla inom Stiftelsen, men härtill är det väl sent på dagen. Jag skall emellertid med nöje föra Eder omkring i morgon förmiddag. Men vilja ni nu följa mig till en af trädgårdarna?

Om vi vilja! Vi älska alla trädgårdar, men allra mest dem som omgifva gamla kloster. Här är en rikedom på mångfärgade blommor, här bär valnötsträdet frukt och aprikoserna börja mogna. Fågelsången har tystnat, men några svalor kretsas med snabba vingslag fram och åter. Men tyst, vi höra klockklang! Det är klockorna i Sankta Marie kyrka, som ringa in sabbaten, ty det är lördagsafton. — —

Nästa morgon fann oss ganska olustiga efter en natt i dåliga, obekväma sängar, och inte blef man heller vidare upplifvad af ett tjockt och svart morgonkaffe. Emellertid — en promenad skulle pigga upp oss, och snart vandra vi i parken bakom Marienlysts slott och stå vid Hamlets graf, försänkta i djupa funderingar öfver hur mycket af Hamlet, som här verkligen ligger begravet.

Hemvägen togo vi utefter sundet. Den friska sjöluften förjagade snart hufvudvärk och olust, och vi gladde oss åt vårt förnyade besök vid klostret och att få se de gamla och deras hem. I dag söka vi vår kaptan på hans kontor, och han är beredd att följa oss på nytt.

Vi gå uppför en trappa i stora klosterbyggnaden och passera en lång korridor. Så öppnas en dörr, och vi anmodas stiga på. Hur egendomligt! Längs hela den långa salen, som upptager husets längd och bredd, går en vägg upp till taket och delar rummet i två delar. På ömse sidor om denna vägg äro små, små rum — man kunde nästan säga hytter — skilda från hvarandra genom en brädvägg, men i stället för dörrar utåt gången försedda med förhängen af tjock, grön filt.

I de små rummen står innerst en säng, till vänster en byrå och till höger ett bord samt en eller två stolar. Detta är allt som får plats. En mängd små taflor äro upphängda på väggarna och granna kaffekoppar, hvarjehanda vaser och fotografiramar eller andra småting, förbundna med kära minnen från forna dagar, pryda byrån.

De gamla — ingen tages emot innan uppnådda 60 år — sitta antingen i en god stol innanför förhänget eller utanför i de rymliga gångarna, där stolar och bänkar stå intill de små blyinfattade fönstren. En del syssla med handarbeten, en del läsa. De flesta se blida och fryntliga ut, se ut som om de bott åt livvets sidsida i ungdomen, då osynliga små genier arbeta på att utforma våra anletsdrag. Andra ha bott åt norr, och där har varit sollöst och glädjefattigt.

En fetlagd och gladlynt gammal kvinna, med små buketter här och hvar i hårklädseln, kommer emot oss. Vi få veta att hon är svenska, i ungdomen kommen till Danmark, och att hon varit på Stiftelsen öfver tjugu år. Nu räknar hon 84. I många år har hon varit "gangkone", d. v. s. en af de två som ha till uppgift att hjälpa till med städningen och med kökssysslor.

En treflig sällskapsvrå, äfven afsedd för andaktsstunder, finns anordnad vid den gafveln, där de besökande göra sin entré. Där står ett bord midt på golfvet med två höga antika ljusstakar och en väldigt stor bibel med spännen: "Danmarks äldsta bibel" säger gumman — hon med buketterna i hårklädseln. En väggfast bänk, några stolar och en liten orgel ger trefnad, och det ligger en så sär egen stämning öfver detta egendomliga sällskapsrum, där solen just nu tittar in genom de små rutorna och där vi ett ögonblick slå oss ner.

Förutom fritt husrum få de gamla ljus och värme, fri läkare, sjukhusvård och begrafning. Alla få hvarje vecka en krona och femtio öre kontant, och dessutom uppbära de legat från 20 till 120 kr. årligen, beroende på hvars och ens olika ekonomiska omständigheter.

Sedan vi samspråkade med en och annan och sagt ett hjärtligt farväl, följa vi vår ciceron och gå vidare. Vi ha icke tid att besöka mansafdelningen, men vi skola titta in, där de gifta bo. Det är i ett särskildt hus af ålderdomlig typ, och här ha några gamla par lägenheter om två rum och kök. Allt är af minimala dimensioner, särskildt köken, men näpet och treffligt, och de som haft lyckan att få komma hit se storbelåtna ut öfver sina förmaner. I ett litet hem, där hustrun var döf, systemen döfvare och mannen döfvast, logo de så glädt emot oss och "snakkede", så som endast danskar kunna le och "snakke!"

Ja, nu hade vi fått se en af Danmarks i sin väg egendomligaste inrättningar, som därtill besatt den egenkapen att alls icke verka inrättning. Öfver det hela låg en stark stämning, en blandning af medeltid och nutid. Vi vandra än en gång genom de sköna klostergångarna, där de många fönsteröppningarna nu släppa igenom det fulla, klara solljuset, som bildar ett vackert spel af ljus och skugga i de höga spetsbågshvalfven.

Vår ledsagare öppnar med stora, gammalmodiga nycklar massiva dörrar, och vi få stiga in i det gamla refektoriet och i underbara, hvälfdade rum, där pelare upp bära taket, men ingen vet numera hvad dessa användts till i gångna tider. Vi stanna framför den vackra sten-gruppen på en af gårdarna, där gröna slingerväxter försköna de grå blocken — grundstenarna från den allra äldsta klosterbyggnaden, hvilka pietetsfullt tillvaratagits.

Men det blir tid att tänka på affärd. Vi skola med färjan öfver Öresund, och efter ett hjärtligt handslag skiljas vi från vår kapten. En enda sista blick in i den kringbyggda klostergården, den, där fåglarna drilla och kretsas kring vin och rosor — och bakom oss sluta sig portarna till Sankta Marie kloster.

MARIA HOLMSTRÖM.

Föreningsmeddelanden.

Fredrika-Bremer-Förbundskretsen i Helsingborg hade lördagen den 16 okt. sin första sammankomst för hösten hvarvid fröken Rasmussen från Köpenhamn höll föredrag öfver ämnet «Nationalitet». Vidare förekom ett par föreningsärenden och vädjades till medlemmarna att understödja Dagny.

En kurs i *medborgarkunskap* har i anslutning till den i fjor af Helsingborgskretsen anordnade kursen tagit sin början den 21 okt. och besökes af ett 60-tal deltagare. Föreläsningarna ledas af notarien *Karl Adolphson* och omfattar sådana ämnen som falla under rubriken *Nationalekonomi*, enligt i hufvudsak följande program:

I. *Inledning*: Föremålet för nationalekonomien, de ekonomiska lagarna, den liberala, socialistiska och historiska skolan o. s. v.

II. *Produktionsfaktorerna*: Arbete, natur och kapital.

III. *Produktionens former*: Konkurrens, monopol, kriser, storproduktion, arbetsfördelning.

IV. *Det metalliska myntet*: Dess historia m. m.

V. *Det internationella utbytet*: Handels- och betalningsbalans, frihandel och protektionism.

VI. *Kreditväsende*: Växelkurs, diskonto, sedlar, bankörelse, försäkringsörelse.

VII. *Repartitionsläran* (läran om egendomsfördelningen): Den bestående formen, de socialistiska fördelningsformerna, arbetslön, företagsvinst, egnahemsidén m. m.

Kursen är tillgänglig för såväl herrar som damer och bildar ett afslutadt helt, som ej nödvändigt förutsätter deltagande i den förra kursen.

Nya F. K. P. R.-föreningar. Den 29 okt. bildades i *Hallsberg* efter föredrag af fru Gerda Hellberg, Karlstad, Hallsbergs F. K. P. R. Ordförande och centralstyrelsemedlem blef fru Karin Gustafsson, centralstyrelsesuppleant fru Molander.

I *Degerfors* bildades i söndags den 31 okt. efter ett föredrag af fru Jenny Velander i brukets samlingssal Degerfors F. K. P. R. Till styrelsemedlemmar valdes: fru Maria Petersson, ordf.; fru Agnes Westerberg, sekr.; fröken Maria Henriksson, centralstyrelseledamot; fröken Hildur Vickberg, kassör, och fru Anna Linné. De båda nybildade föreningarna ha anslutit sig till Landsföreningen och utgöra till antalet de 153:dje och 154:de lokalföreningarna.

Den 31 okt., samma dag som föreningen i Degerfors bildats, höll fru Velander i Bofors F. K. P. R. föredrag om »Kvinnan och hemmet». Salen var fylld till sista plats.

Öxnereds F. K. P. R. afhöll festligt möte i ordenshuset i Öxnered söndagen den 24 oktober. Riksdagsman hr G. Strömberg från Trollhättan höll därvid ett med värme och entusiasm klart framsagt föredrag påvisande det berättigade i kvinnans kraf på politisk likställighet med mannen och uttalande den förhoppningen, att detta mål äfven skulle nås i en *snar* framtid. Herr Strömberg redogjorde därefter för frågans behandling vid årets riksdag.

Fröken Signe Wollter från Trollhättan talade därefter öfver »Kvinnans kommunala rättigheter och skyldigheter», påvisande de rättigheter, som redan nu en del af Sveriges kvinnor ha, samt den ändring till det bättre, som inträder från och med nästa år. Fröken W. påpekade äfven de större skyldigheter, som i och med rättigheterna inträder, nämligen att *begagna* sig af de ökade rättigheterna. Mötet var besökt af ett 50-tal personer. Åtskilliga anmälde sig för inträde i föreningen.

Kvinnoklubben i Stockholm hade måndagen den 1 nov. anordnat diskussionsmöte, hvarvid fröken E. Rathou inledde frågan om rusdrycksförbudet. Hon gaf en kort historik af nykterhetsarbete och förbudslagstiftning under flera hundra år tillbaka och uttalade såsom sin åsikt, att ett absolut förbud f. n. vore enda medlet att rädda vårt folk från undergång, hvarjämte hon beklagade, att nykterhetsarbetet har sina värsta motståndare bland dem som sitta inne med bildning och kapital. Fru Nonny Lundberg höll ett med citat af Franzén, Kjellgren och Stuart Mill späckadt motanförande. Fru Brolin önskade, att absolutisterna skulle erkänna moderatisternas arbete för nykterheten, och fröken Rosalie Lindgren påpekade välsignelsen af rusdrycksförbudet under storstrejken. Fröken Anna Lindhagen talade för sitt i Dagens Nyheter framställda förslag om komplettering af nykterhetsfolkets frågeformulär med hänsyn till moderatisterna. Fru von Koch redogjorde mycket utförligt för »torrläggandet» af Amerika, och fru Raphael uttalade önskan om en läskedryck, som kunde ersätta ölet. Därefter hade doktor Ivan Braatt ett längre anförande, hvari han framlade skäl mot absolut rusdrycksförbud. Han talade för statsmonopol och höjda priser samt rådde nykterhetsfolket att rikta den kamp det nu för mot *bruket* af alkoholi stället mot *missbruket* därpå, hvilket de enligt hans förmenande hittills absolut underlåtit.

Diskussionen, som var särdeles liflig och räckte långt fram på kvällen, kommer att upptagas ännu en gång.

Frågor och svar.

Hvar kan man prenumerera på Dagny?

I landets alla postanstalter och boklädor kan man beställa huru många ex. som helst.

Skall man alltid prenumerera å dessa ställen?

Ja, ifall man önskar endast 1, 2, 3 eller 4 ex. skall man alltid göra det.

Hvad kostar Dagny i postanstalter och boklädor?

Dagnys postprenumerations- och boklädspris är kr. 4:50 för $\frac{1}{4}$, 2:50 för $\frac{1}{2}$ och 1:25 för $\frac{1}{4}$ år.

Hvilka villkor erhålla prenumerantsamlare å Dagny?

Den, som samlar minst 5 prenumeranter, erhåller en provision af kr. 1:— för hvarje helårs-, 50 öre för hvarje halfårs- och 20 öre för hvarje kvartalsprenumerant.

Huru skall man förfara för denna provisions erhållande?

Sedan man samlat *minst* 5 prenumeranter, går man tillväga på ett af följande sätt:

- 1) **Antingen:** Genom insändandet af prenumerationsafgiften med afdrag af provisionen beställer man det behöfliga antalet ex. (hur många som helst, men *alltid minst* 5) direkt från Dagnys exp., Stockholm, som under samlarens adress i ett och samma paket sänder *alla* beställda ex. Samlaren har då att ombesörja utdelningen till de samlade prenumeranterna.
- 2) **Eller:** Man prenumererar å närmaste postkontor (*ej* annorstädes) för de samlade prenumeranterna, detta under hvars och ens adress, begär kvitto å samtliga erlagda afgifter, tillställer oss detta kvitto, då vi omgående pr postanvisning sända samlaren den stadgade provisionen.

Hvar, och till hvilket pris kan man nummervis lösa Dagny?

I städernas tidningskontor och cigarraffärer samt hos Dagnys kommissionärer i landsorten. Pris 10 öre pr nummer.

Alla skrivelser rörande expeditionen adresseras:

**DAGNYS EXPEDITION,
STOCKHOLM.**

Annonsförmedlare,

pålitliga och välrekommenderade,

önskas för Dagny såväl i landsor-

ten som hufvudstaden. Anmälan å

**DAGNYS EXPEDITION,
Mästersamuelsgatan 51, Stockholm.**

Rösträttslitteratur:

Skrifter utgifna af Centralstyrelsen i Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt:

N:o I, Till regeringen från svenska kvinnor ingifna skrivelser i Rösträttsfrågan 1905—1906	(—: 50) —: 25
” III, Mathilda Staël von Holstein: Målsmanskapet och kvinnans ställning inom äktenskapet enligt gällande svensk rätt	—: 50
” IV, Anna B. Wicksell: Om kommunal rösträtt för gifta kvinnor	—: 10
” V, Lydia Wahlström: Statsintresset och kvinnans rösträtt	—: 40
” VI, Partiuttalanden i kvinnornas rösträttsfråga	—: 25
” VII, K. A. Sheppard: Kvinnorösträtten på Nya Zeeland	—: 40
Ann Margret Holmgren: Strödda intryck från den Internationella kvinnorösträttskongressen i Köpenhamn	—: 10
Elin Wahlquist: Partipolitiken och kvinnornas rösträttsfråga	—: 03
Ann Magret Holmgren: Mor Karin	—: 03
Nancy Svanberg: Goda Kamrater	—: 03
Sigrid Kruse: Grannarna	—: 02
Kortfattad ledning för kvinnornas deltagande i de kommunala valen	—: —

Föreningens för kvinnans politiska rösträtt i Stockholm flygblad:

N:o 1, Natanael Beskow: Till frågan om kvinnans politiska rösträtt	—: 05
” 2, Anna Whitlock: Bör den svenska kvinnan erhålla politisk rösträtt?	—: 10
” 3, Hilma Borelius: Hvarför är motståndet mot kvinnans politiska rösträtt oberättigadt?	—: 10
” 4, Lydia Wahlström: Principerna för kvinnans rösträtt	—: 10
” 6, ” ” Lärdomar af den kvinnliga rösträttsrörelsen	—: 10
” 7, Några manliga inlägg i den kvinnliga rösträttsfrågan	—: 15
” 8, Lydia Wahlström: Högerkvinnorna och den nuvarande situationen	—: 05
” 9, Sofi Lindstedt: Hvarför böra religiöst öfvertygade kvinnor ansluta sig till rösträttsrörelsen	—: 05

Minneslista .....

Georg Stjernstedt: Den svenska kvinnans rättsliga ställning..... (—: 75) —: 60

Lydia Wahlström: Den svenska kvinnorörelsen .....

Ragnhild Modin: Bröllopet på Ensillre .....

Hilda Sachs: Kvinnornas rösträtt. Svar till herr Adolf Hallgren .....

Anna Kleman: Kvinnans medborgarrätt .....

Karl M. Lindh: Kvinnornas rösträttskraft .....

Öfvanstående flygblad och broschyrer kunna rekvireras från Landsföreningens för Kvinnans Politiska Rösträtt byrå Lästmakaregatan 6, Stockholm, som hålles öppen hvarje dag kl. 3—4 e. m.

Vid rekvisition af minst 100 ex. af flygbladen n:ris 1—9 lämnas 25 proc. rabatt.

Nya Nådhammarhemmet Djursholm

Riks Djursh. 122. A. T. Djursh. 52 erbjuder klena och nervösa personer ett lugnt och stilla hvilohem.
Pris pr dag 5—8 kronor.

SIGRID WÅGMAN FOTOGRAFIATELIER 3 UPPLANDSGATAN 3 (invid Norra Bantorget)

Grupper i det fria. Förstoringar utföras. Förstklassigt arbete! Amatörer undervisas!
Pris fr. **Kr. 6** pr duss.
A. T. 83 03. Obs. **Hiss I.**

Hygieniska Skodon

tillverkas för Herrar, Damer o. Barn.
OBS! Prisbelönta af Dräkt-Reformföreningen.
Skodon tillverkas äfven efter modern fason.
Allt arbete utföres noggrant och af bästa material.

P. Gust. Petterson.
52 Drottninggatan 52.

Filip Holmqvists Handelsinstitut Norra Allég. 7, Göteborg

FRÄMSTA OCH STÖRSTA
ENSKILDA HANDELS-
LÄROVERKET I LANDETS
FRÄMSTA HANDELSSTAD

Efter aflagd

Realskoleexamen

eller **studentexamen** eller afgang från **högre läroverk** för flickor bilda våra års- och terminskurser en synnerligen lämplig och **tidsbesparande** fortsättning för inträde på köpmansbanan och bankkontor. 3—400 elever årligen. 15—20 lärare. Hygieniska och moderna lokaler i egen byggnad. **Bankkurser.** Öfver 200 firmor rekrytera årligen sin personal från oss.

Begär vårt 40-sidiga program.

FILIP HOLMQVIST,

Öfverlärare vid Tekniska skolan i Stockholm, lärare vid Chalmerska institutet, ledamot af Sv. Revisorsamfundet.

(S. T. G. 288 22)

PLATSSÖKANDE.

(Platssökande få sina annonser införda i Dagny för halfva priset eller 7/10 öre pr mm.)

Lärarinna önskar plats under ferierna 1 dec.—15 jan., att lära hushåll. Fritt vivre. Svar före 15 nov. till "26", Borås, p. r.

Sjuksköterska

önskar privatvård. Goda rek. Svar till "Sjukvård", Tegnérsgatan 18, Stockholm.

En ex. sjuksköterska med goda rek. önskar privat plats hos sjuk herre eller dam. Svar till "Eva", Stenungsund, p. r.

En oberoende dam

som vistats många år utomlands önskar som sysselsättning att förestå ett större hem, eller att komma som sällskap i ett sådant. Engelska talas flytande, och är sökanden villig att lämna undervisning däruti. Svar till "Erfarenhet", Gumælii Annonsbyrå, Sthlm.

Hushållsven, elementarbild. skånska önskar plats mot fritt vivre och någon lön, där tillfälle gifves att lära ett hushålls skötande. Svar "K. J.", Helsingborg, p. r.

Småskollärarinna önskar under ferierna, 1 dec.—15 febr., plats i familj för att deltaga i inom hus förekommande göromål, och äfven, om så önskas, undervisa mindre barn. Svar till »Lärarinna», Tenhult, p. r.

Nitton års flicka önskar helst mot fritt vivre tillbringa vintermånaderna på större herrgård eller prästgård, eventuellt för att lära hushåll. Är äfven villig deltaga i andra göromål. Svar emotses tacksamt till "1:sta Nov.", under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

En bättre, 21 års, föräldralös flicka från landet, söker plats som hushållsfröken i bättre familj. Har lärt och praktiserat i såväl finare som enklare matlagning. Svar afvaktas tacksamt till "Vänligt bemötande", Grohed, p. r.

En 21 års flicka, som genomgått hushållsskola och är van vid barn, söker plats som husmoders hjälp. Goda rek. Lön önskas. Svar till "A. I. L.", under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

Slöjdlärlarinna, hvilken genomgått Högre Lärarinneseminarium, Handarb. Vänners praktiska och teoretiska väfkurser, dess slöjdlärlarinnekurs, en folkhögskola samt en kurs i klädsömnad, önskar plats i skola, hem eller tapisseriaffär. Finna betyg finnas. Svar till "G. T.", Törnåkra.

Tvåne anspråkslösa flickor önska plats i bättre hem — helst i stad — gemensamt eller hvar för sig, villiga att deltaga i hemmets göromål. Vilja anses som familjemedl. Svar till "18 och 22". Nöbbeled, p. r.

Ung flicka från bättre hem önskar till 15 nov. plats i fin familj, att som medlem af densamma gå frun tillhanda. Lön önskvärd. Svar till "Anna", Skanör, p. r.

Slöjdlärlarinna, hvilken genomgått Hulda Lundins Sem., Handarbetets Vänners praktiska och teoretiska väfkurser, dess slöjdlärlarinnekurs, en folkhögskola samt en kurs i klädsömnad, önskar plats i skola, hem eller tapisseriaffär. Finna betyg finnas. Svar till »G. T.», Törnåkra.

Ung, bildad, musikalisk flicka, som är fullkomligt mäktig tyska språket, söker plats i godt hem som hjälp och sällskap. eventuellt att handleda ett par barn i vanliga skolämnen och i hennes speciella ämne, pianospelning. Önskar lön och vill anses som familjemedlem. Referenser kan erhållas. Svar ombedes till »P. 19 år», Svenska Annonsbyrå, Göteborg.

Två unga bildade flickor, den ena kunnig i husliga göromål och matlagning, den andra kunnig i husliga göromål och musik, önska plats i god familj i Stockholm eller trakten däromkring. Äro villiga att mot någon lön utföra hemmets sysslor och önska räknas som medlemmar af familjen. Ref.: Kyrkoherde Ramström, Järnboås. Svar till "21 och 27", Prästgården, Järnboås.

Bildad flicka,

kunnig i matl., bakn., sömnad och handarbeten, söker plats. Svar till "Huslig", p. r. Ljungbyhed.

En 17-årig, elementarbildad flicka, som nära ett år vistas i prästfam., önskar snarast plats såsom husmoders hjälp och sällskap, är villig deltaga i alla i ett bättre hem förekommande göromål. Goda rekommendationer finnas. Svar före den 26 okt. till »Frisk och hurtig», Katrineholm p. r.

LEDIGA PLATSER.

Rysktalande dam

erhåller lätt anställning under en månad å större herrgård i Småland. Vidare upplysningar genom Fredrika-Bremer-Förbundets Byrå, Drottninggatan 54, kl. 12—4.

I Dalarne, närheten af stad, litet hushåll, får bildad flicka, kunnig i matlagning plats att tillsammans med husmodern och annan bildad flicka som kamrat sköta hushållet. Medlem af familjen. Nya Inack.-Byrån, Brunkebergsgat. 3 B, Sthlm.

En

stadssjuksköterskebefattning

i Halmstad är ledig fr. o. m. den 1 jan. 1910. Ansökningar insändas jämte ålders- och läkareintyg samt meritförteckning före den 28 nov. till förste stadsläkaren. Skyldigheter: enskild sjukvård och tjänstgöring å epidemisjukhuset vid behof. Förmåner: 500 kr. årslön; kr. 1: 50 jämte kost för dygn vid sjukvård eller tjänstgöring.

Hushållerskeplatsen vid länslasarettet i Kristianstad förklaras härmed till ansökan ledig att tillträdas den 1 inst. december.

Sökanden, som bör vara i medelåldern, skall vara fullt kunnig i vid lasarett förekommande matlagning samt besitta förmåga att kunna upprätthålla god ordning inom sin verksamhet. Löneförmånerna äro: Årlig lön 500 kr., bostad om två rum, kost, tvätt, värme och lyse. Ansökningar till platsen jämte betyg och foto. Insändas före den 18 november till Lasarettsdirektionen, Kristianstad. Kristianstad i okt. 1909. Lasarettsdirektionen.

Husmodersplatsen

vid Länslasarettet i Hudiksvall är från och med 1:a nästkommande dec. ledig. Lön 500 kr., eget rum och allt fritt. Ansökningar, åtföljda af åldersbevis, intyg om kompetens och foto., skola vara insända till lasarettsdirektionen senast 15 nov. Vidare upplysningar lämnas af sysslomanen.

Energisk Dam,

kompetent stenograf och maskinskrifverska äfvensom kunnig i engelska språket får själfständig plats på kontor; å personer som ej uppfylla ofvanstående villkor reflekteras ej. Utförligt svar till »Kr. 100: —», Allm. Tidningskontoret.

Vid Länslasarettet

i Hudiksvall

äro två platser, en som maskintvätterka och en såsom tvätterskebiträde lediga att tillträdas den 1 jan. 1910. Lönen är för den förra 275 kronor och för den senare 175 kronor årligen jämte fri bostad och kost. Hugade, kompetenta sökande böra insända ansökan åtföljd af åldersbevis och intyg om föregående anställning före den 1 dec. i år till Lasarettsdirektionen.

Skicklig Hushållerska

och köksa. Plats i England, stor lön. Närmare upplysningar: Friherrinnan Louise Palmstierna, Jönköping.

Vid det under byggnad varande Länslasarettet i Alingsås antages från och med den 1 januari 1910:

Tre Städskor,

vilka tillika skola biträda sjuksköterskorna, lön till hvardera 200 kr. per år jämte allting fritt. Sökande till dessa befattningar kunna före den 10 nov. 1909 insända sina ansökn. jämte de betyg, hvar på vederbörande vilja åberopa sig till Lasarettets syssloman, Styckjunkaren J. Hwatz, adress Kviberg, Göteborg.

För en enkel, bildad flicka finnes plats att som sällskap och hjälp sköta en ensam persons hushåll. Svar till Fröken E. Berg, Himmelsö, Ösmo. Referenser: Direktör M. Simonson, Ludvigsberg, Stockholm, Sö; Fröken A. Zins, Hornsgatan 52, Stockholm.

En bildad, huslig flicka kan få plats som hjälp och sällskap på större landegendom. Svar med foto. till "Pålitlig", Harplinge p. r.

Modebyrå,

Drottninggatan 81 A, 2 tr.

Stockholm.

A. T. Brunkeb. 719. R. T. Vasa 261.

meddelar råd

vid val af damtoaletter, färger, modeller m. m., vid ordnandet af väningar, dekorering för fester m. m. Uppköper modevaror för damer i landsorten. Moderat arvode.

Fru A. Beijer, kl. 11—5.

Gynna

Dagnys annonsörer!

Sprid Veckotidningen DAGNY!

Deposition & Sparkassa

5%

KÖPMANNABANKEN,
Arsenalsgatan 9,
Södermalmstorg 8,
STOCKHOLM.
Aktiekapital 3,000,000 kr.

Kristinehamns Praktiska Skola

(För män och kvinnor. Grundad 1878)
Hushållsafdelning med husmoderskurs.

Slöjdfafdelning: Väfnad, sömnad, träsnideri, läderplastik m. m.

**Gynna
Dagnys annonsörer!**

Kvinnliga Juridiska Byrån, Wallingatan 12.

Kontorstid kl. 1/2 10—4. Utför alla slags juridiska uppdrag. A. T. 18336.

Folkskolans Barntidning

utgifven och redigerad af **STINA QUINT** utkommer 1909 i sin adertonde årgång.

Ett rikt illustrerat nummer hvarje vecka, 36 veckor under året.

Bästa och lämpligaste läsning för barn af alla samhällsklasser.

Prenumerera å närmaste postkontor. Pris för helt år Kronor 1: 65, halft år 90 öre.

BRODYRER (af äkta Schweizer & bokst.).

Bårder, Märkband, färdiga Damunderkläder m. m. Rikhaltig profsändning fritt. Damer få lönande agentur. Sömmerskor! Glöm ej att våra priser äro betydligt billigare än de vanliga. Stor Specialkatalog å Korsetter. Tillskrif i dag Göteborgs Försändelseaffär, Göteborg.

Rodenstamska
Slöjd- och Hushållsskolan
Hudiksvall.

Husmoderskurs. Skolkökslära-
nnekurs. Slöjdläroinnekurs. Hemslöjds-
och Växtfärgningskurs.

7 meter mörkblå Damecheviot tjock stark
vintervara 70 cm bred finnes även i svart,
grå, brun eller röd färg till 4,20. Blustyg
2,9 met. prima velourflanell, 70 cm. bred i
100-tals vackra mönster, som vanligen kostar
75 öre m. erhålles till 1 kr., 10 bitar 9,80.
Rosatvills till underkläder, kraftig stark vara
32 öre met., d:o extra prima skår eller blå
äfvén passande till herrkalsonger 0,40 met.
Tillskrif Otto Oskarson, Gamla Kungs-
holmsbrogatan 23 A., Stockholm.

Till lindrande

och i många fall till botande af hosta, hals- och bröstakom-
mor är Salubrin ett alljämt
mera anlitadt medel. Vid lind-
riga fall kunna tillfälliga inand-
ningar, t. ex. af gaserna från
ett med Salubrin fuktadt tyg-
stycke, göra åsyftad verkan. I
andra fall bör användas inand-
ningsapparat enligt särskild be-
skrifning. Vid fall af lungin-
flammation äfvén vid en
del halssjukdomar medföra vär-
mande Salubrinomslag utmärkt
verkan, om de anläggas med
gummitaft på sätt som i beskrif-
ningen angifves.

Försök! Salubrin medför
nyttig verkan vid rätt använd-
ning, äfvén om Ni af förut
fattad fördom tror det vara
overksamt.

Salubrin tillhandahålles i Par-
fym-, Speceri- och Färgaffärer.
Partilager hos Geijer & C:o,
Stockholm.

För kapitalister, särskildt fruntimmer, har det länge varit ett
sina värdepapper och skötseln af sina affärer åt någon person eller
institution, som med absolut säkerhet förenade punktlighet och nog-
grannhet i utförandet af det anförtrodda uppdraget äfvén som pris-
billighet. En sådan institution är

Stockholms Enskilda Banks Notariatafdelning (Lilla Nygatan 27, expeditionstid 10—4),

som under garanti af **Stockholms Enskilda Bank** åtager sig vård och
förvaltning af enskilda personers och kassors värdepapper.

Exempel 1. Om en person hos Notariatafdelningen deponerar
obligationer, inkasserar Notariatafdelningen vid förfallotiderna kuponger
och tillhandahåller deponenten influtna medel. Vidare efterser Notariat-
afdelningen utlottningar af obligationer och underrättar deponenten i
god tid, ifall en denne tillhörig obligation blifvit utlottad, samt läm-
nar förslag till ny placering af det ledigblifna kapitalet.

Exempel 2. Om inteckningar deponeras hos Notariatafdelningen,
underrättar Notariatafdelningen gäldenären därom att räntorna å in-
teckningarna skola till afdelningen inbetalas, hvarefter de medel, som
inflyta, till deponenten redovisas. Vidare tillser Notariatafdelningen,
att inteckningarna blifva i vederbörlig tid förnyade. Om en hos af-
delningen deponerar inteckning genom underlåten förnyelse skulle förf-
falla, ersätter **Stockholms Enskilda Bank** därigenom uppkommen skada.

Förvaringsafgift: 50 öre för år per 1,000 kronor af depositio-
nens värde, dock ej under två kronor.

Fem präktiga äfventyrsböcker för barn och ungdom.

Tsarens kurir. Berättelse för barn och ungdom.
Fritt efter **Jules Verne** af **Alfred**
Smedberg. 352 sidor med 47 illustrationer af **Karl Aspelin**. Kar-
tonnerad. Pris 75 öre.

Parzival. En riddarsaga från medeltiden. Bearbetning
af **Hugo Gyllander**. 259 sidor. Med 45 illu-
strationer af **Ingeborg Uddén**. Kartonnerad. Pris 75 öre.

Sagogrottan i Sagoskogen. En samling
sagor af
Harald Östenson. 303 sid., 50 illustrationer. Kartonnerad. Pris
75 öre.

Den hemlighetsfulla ön. Berättelse för barn
och ungdom. Fritt
efter **Jules Verne** af **Alfred Smedberg**. 312 sidor, 44 illustratio-
ner af **Brita Ellström**. Kartonnerad. Pris 75 öre.

Hjälten bland hjältar skildrade för barn och
ungdom af **Marie Lou-**
Charles G. Gordons lif och stordåd, **ise Gagner**, 304 sidor,
33 illustrationer af **Edv. Berggren**. Kartonnerad. Pris 75 öre.

Erhålles i hvarje bokhandel eller direkt från
Folkskolans Barntidnings Förlag, Stockholm. (Stina Quint.)

Fredrika-Bremer-Förbundet: Drottninggatan 54.

Rikstel. 27 62. Förbundets byrå öppen 11—4. Allm. tel. 48 16.

Fredrika-Bremer-Förbundets Sjuksköterskebyrå: Tunnelg. 25.

Rikstel. 68 98. Allm. tel. 82 11.

Innehållsförteckning.

Dagens nummer innehåller:

Jane Gernandt-Claine. Af **A. L—n.**

Ja eller nej. Af **Emelie Rathou.**

Den hvita slafhandels bekämpande.

Kvinnornas arbete på sommarens utställning.

När en F. K. P. R. bildas. Af **Jenny Velander.**

Utlandet.

Arne Garborgs »Heimkomin Son». Af **Gustava Svanström.**

Vid Sankta Marie kloster. Af **Maria Holmström.**

Notiser.

Föreningsmeddelanden.

Kvinnliga arbetsområden.

Utbildningskurser m. m.
Muntliga och skriftliga
upplysningar genom

**Fredrika-Bremer-
Förbundets Byrå,**
54 Drottninggatan.

**Prenumeration å Dagny sker å närmaste postanstalt
eller bokhandel.**